

Litteratur

THEDE PALM:

De rakryggade

Evert Adolfsson har veterligen tidigare givit ut två böcker, den senaste 1970. Om den skrev Bengt Holmström i Kvällsposten, att den var "en helt konventionell roman, men konstnärligt och medvetet gjord". Man skall lägga märke till ordet "men". För några år sedan betraktades konventionella romaner på sina håll med misstro. De kännetecknas av att i dem förekommer en handling och av att de inte bara består av introvert diskuterande av ogripbara huvudpersoners känslor, särskilt i relation till deras osannolikt tilltrasslade sexualliv.

Adolfssons nya bok heter "Kröka rygg" (Norstedts, pris hft 38 kr). Om den kan också sägas att den är konventionell: den har en handling, som det går att följa med i, och den ger bakgrund till vad som händer. Konstnärligheten framträder: småstadens växt och småstaden att växa i är mycket fint framställda, och boken är skriven på verkligt god svenska. Den är slutligen medvetet gjord. Författaren skriver med – om man får begagna uttrycket – ett gripande ursinne.

Huvudpersonen är en adjunkt i matematik. På honom kunde fru Myrdal eller någon annan kulturpersonlighet av hennes slag ha tänkt, då uttrycket fälldes att "vi inte får någon ny skola förrän den gamla lärargenerationen är borta". Han har växt upp i ett arbetarhem. Han ansluter sig till socialdemokraterna men lämnar partiet, när arbetarkommunen i hans ort genom nya partistadgar blir en supporterklubb till den centrala partikretsen och förlorar sina befogenheter. Möjligen förhåller det sig så, att de maktägande inom partiet inte litar på nyordningen förrän den gamla socialdemokratiska generationen är borta...

Adjunkten undgår inte att möta den nya tiden. Förr sköttes en skola av en rektor och av lärare som undervisade i sina kurser. Nu finns skoladministratörerna, av vilka en del inte öppnat någon annan bok än partiboken. Adjunkten går inte bra

ihop med dem – han har inte vant sig att kröka rygg, vilket är nödvändigt. När de får en möjlighet att komma åt honom, gör de så. En läkare, som konfronteras med fallet, visar ingen förvåning och skriver ut hans sjukbetyg. Vad som inte kan böjas, bryts.

Detta är, vill någon kanske tro, ett fiktivt fall, en romanfigurs öde. Om verkligheten talade emellertid domprosten i Göteborg Per-Olof Sjögren vid stiftets prästmöte i våras. Talet finns utgivet som en broschyr, "Kyrkans politisering" (Bokförlaget Pro Veritate). Där beskrivs hur det kan gå till innan en kyrklig tjänst tillsättes, före ett val eller en utnämning. Vissa sökande utfrågas genom olika mellanhänder, och resultatet förmedlas ända upp i Kanslihuset. Ingen frågar om deras studier eller om deras lära och leverne. Det gäller vilket politiskt parti de röstar på och vilken inställning de har till kvinnliga präster. Om någon redan tillhör Partiet är hans framtid tryggad. Men vänlighet och förståelse för andra saknas inte. Mottot till skriften är "... men om du ändrar åsikt har du stora möjligheter att bli utnämnd ..."

Författaren har kritiserats i Aftonbladet av dr Olov Hartman, och detta kan knappast ha förvånat honom. Hr Hartman har inte vågat påstå att Sjögren ljuger. Han frågade bara varför domprosten inte redovisat sina källor. Att detta inte utan vidare låter sig göra är ju självklart. För övrigt är författarens personliga integritet höjd över varje tvivel och hans framställning, sedd mot bakgrunden av dagens Sverige, i sig själv utomordentligt trovärdig.

Samhällskritiken tystnar hos oss, säger författaren, emedan så många är övertygade om att ingenting går att göra åt utvecklingen. I själva verket är det bara sanningen, rent och klart framlagd, som skrämmer sådana som missbrukar sin makt.